

La Liberigo De Sam

Ni iris al niaj ĉevaloj, kiuj paŝtiĝis en la proksimo, kaj ili sekvis min sur la prerion. Post kelkaj cent paŝoj, ni atingis pli grandan arbogrupon, sub kiu ni haltis. Tie ĉi ni povis restadi, sen esti vidata de la kajovajoj. Kaj kiam la mateno estis komenciĝonta, la valo estos antaŭ ni. Estis estonta facile rigardi ĉion, kio okazos tie.

La nokto estis same malvarma kiel la pasintaj. Mi atendis, ĝis mia ĉevalo kuŝiĝis, kaj tiam mi ŝoviĝis tiel proksimen al ĝia korpo, ke ĝi varmigiĝis min. La besto kuŝis trankvile, kvazaŭ ĝi estus sciinta, kiun servon mi postulis de ĝi. Ĝis la mateno, mi vekis nur unu fojon.

Kiam estis heliĝinta, ni restis sub la arboj, kaj rigardis la kanojn, pli ol unu horon. Nenio moviĝis. Tial ni ĝin supozis esti saĝa ekscii, kie la kajovajoj estis. Pro la kazo, ke ili ankoraŭ tieis, ni devis esti gardiĝaj, kaj proksimiĝi al ili kaŝe. Sed tio estus postulinta longan tempon. Tial mi proponis al Winnetou:

„Ili venis al la Nugget-tsil trans la prerio, kaj supozinde forlasos ĝin sur la sama vojo. Kial ni pene serĉu ilin? Se ni rajdus ĉirkaŭ la montoj ĝis la loko, kie cia esploristo vidis ilin hieraŭ, ni tre rapide povos ekscii, ĉu ili forestas aŭ ne.“

„Mia frato elpensis ĝustajon. Ni agos laŭ liaj vortoj.“

Ni surĉevaliĝis, kaj rajdis direktate suden laŭ duoncirklo ĉirkaŭ la montoj. Kiam ni atingis la prerion sude de la Nugget-tsil, ni vidis du klarajn spurojn. Tiu de hieraŭ iris en la valon, kaj tiu de la pasinta nokto iris el la valo. Do la kajovajoj forestis, tio ne estis pridubbla. Tamen ni rajdis, pro tutcertigo, en la valon, kaj esploris ĝin detale, ĝis ankaŭ la tieaj spuroj estis konvinkinta nin, ke la kajovajoj estis forlasinta ĝin.

Nun ni sekvis ilian novan, el la Nugget-tsil forirantan spuron. Ĝi estis tiel profunde premita en la teron, ke ni neeble povis nerimarki ilian intencon, atentigi nin pri ĝi. Ili volis, ke ni sekvu ilin, kaj tial ege estis klopodintaj lasi klarajn premsignojn. Winnetou havis nuancon de rideto sur sia mieno.

„Tuj kajovajoj devus koni nin sufiĉe bone, kaj tial kaŝi iliajn spurojn des pli. Ke ili ne faris tion, ja vekigu nian suspekton. Ili volas agi tre sagace, sed faras la malon, ĉar ili ne havas cerbon en la kapoj.“

Li diris tion tiel laŭte, ke ankaŭ la kaptita kajovajo aŭdis tion, kiun ni ankoraŭ kunhavis. Winnetou nun turniĝis rekte al li:

„Vi verŝajne devos ekmorti, ĉar se ni ne povos liberigi Sam Hawkens:on, aŭ ekkonos, ke li estis tormentata, ni mortigos vin. Sed se tio ne estos la kazo, kaj ni donos la liberecon al vi, diru al viaj militistoj, ke ili agas kiel malgrandaj infanoj, kiuj ne jam lernis ion, kaj pri kiuj oni ridu, kiam ili volas esti rigardataj kiel plenkreskuloj. Ne ekideos al ni sekvi tiun spuron.“

Li flankendirektigis sian ĉevalon de la suden iranta spuro, kaj rajdis orienten. Ni troviĝis inter la Canadian kaj la fontejo de la norda branĉo de la Red River. Estis la intenco de Winnetou rajdi al tiu rivero.

La ĉevaloj de la apaĉoj, kiuj estis persekutintaj Santer:on kun mi, estis sufiĉe elĉerpitaj. Tial nia rajdado ne estis tiel rapide, kiel mi deziris ĝin. Krome la manĝaĵaj provizoj estis preskaŭ je la fino. Kiam ili estos finigitaj, ni povis nur vivi plu per la ĉaso. Tio estis malavantaĝo, ĉar unue tiu kostus al ni nian valoran tempon, kaj due ni ne povus agi tiel gardiĝe kiel kutime, ĉar ni estus devigotaj lasi spurojn.

Feliĉe ni trovis etan bizonaron je la malfrua posttagmezo. Tiuj estis postvagantoj de la granda bizonaroj, kiuj jam estis finigitaj la vagadon suden. Ni mortpafis du bizoninojn, kaj ricevis tiom da viando, ke ni ekhavis provizon por unu tuta semajno.

La sekvintan tagon, ni atingis la nordan branĉon de la Red River, kiun ni sekvis laŭflue. Ĝi enhavis malmulte da akvo, sed ĝiaj bordoj estis verdaj; ĝis tiam ni nur estis trovintaj sekigitajn herbojn. Tio estis nun manĝaĵo por niaj ĉevaloj.

La Salt Fork fluas de orienta direkto en la Red River:on. En la angulo, kiun la du riveroj formigas, estis tiutempe la kajovaja vilaĝo, kiun Tangua estris. Ni troviĝis sur la maldekstra flanko de la Red River, kaj tial povis esperi, ne esti vidataj. Kiam ni atingis la enfluejon de la Salt Fork, ni tamen rajdis longan kromvojon pro saveco, kaj reatingis la Red River:on malantaŭ la enfluejo. Pro gardiĝo, ni rajdis dum la nokto. Ni revidis la riveron antaŭ ni je la frua mateno. Nun ni troviĝis, kiel intencite, kontraŭe al la direkto, el kiu la kajovajoj ekspektis nin veni, kaj serĉis kaŝan ejon pro ripozi post la nokta rajdado. Nur al mi kaj Winnetou ne sentis restemon. Li volis esplori la ejon, kaj postulis al mi akompani lin.

Nia vojo estis kondukinta nin laŭflue ĝis nun, do nia esplora rajdado komencu nun kontraŭfluen, sur la transa bordo. Ni tial devis rajdi tra la rivero, kio eĉ ne estis malfacile al ni, se la rivero estus enhavinta pli da akvo.

Ni faris la trarajdon ne en la proksimo de nia restejo, ĉar tiel ĝi povus esti facile trovebla poste, se iu estus sekvinta nian spuron, tial ni rajdis kelkan distancon laŭflue, ĝis ni venis al rivereto, kiu fluis en la Red River:on. Ni irigis niajn ĉevalojn en tiun, kaj rajdis en ĝi kontraŭflue. Per tio ni ne lasis spuron. Post duona horo, ni forlasis la rivereton, kaj direktigis niajn ĉevalojn al la prerio, pro reatingi la Red River:on kelkajn kilometrojn norde de nia restejo.

Tiu kromvojo estis temporabanta, sed la peno, kiun ni malŝparis per tio, estis regajnata pli rapide, ol ni estis pensintaj.

Ni ne jam estis reatingintaj la riveron, sed troviĝis ankoraŭ sur la prerio, kiam ni ekvidis du rajdantojn, kiuj kunhavis ĉirkaŭ dek du ŝarĝomulojn. Ili ne venis rekte renkonte al ni, sed ilia direkto pasigis ilin dekstre de ni. Unu rajdis antaŭ, la dua malantaŭ la ŝarĝitaj muloj. Ni ne povis klare vidi iliajn vizaĝojn, sed per iliaj vestaĵoj, ni supozis, ke ili estis blankuloj.

Ili ankaŭ vidis nin, kaj ekhaltis. Estus estinta suspektige, se ni estus preterrajdintaj. Male ni povis ekscii utilaĵojn de ili, ĉar supozeble ili venis el la vilaĝo de la kajovajoj. Tial mi demandis Winnetoun:

„Ĉu ni volas paroli kun ili?“

„Jes“, li respondis. „Estas palvizaĝoj, verŝajne komercistoj, kiuj interŝanĝe negocis kun la kajovajoj. Sed ili ne sciu, kiuj ni estas.“

„Bone! Mi estas suboficisto de indianagento, kaj devas iri perdeĵore al la kajovajoj, sed ne komprenas ilian lingon. Tial mi kunprenis cin. Ci estas Panio-indiano.“

„Bone. Mia frato parolu kun tiuj palvizaĝoj.“

Ni rajdis al ili. Kiel ĝi kutimas en la sovaĝa okcidento je renkontiĝoj, ili estis ekprenintaj iliajn pafilojn, kaj vidis al ni ekspektoplene.

„Formetu Viajn pafilojn, *mes'surs*“, mi postulis al ili, kiam mi estis preskaŭ atinginta ilin. „Ni ne havas la intencon mordi Vin.“

„Tio ja eĉ estus malsaniga al Vi“, unu el ili respondis. „Fakte ni ankaŭ kapablas mordi. Ni ja ne ekprenis la pafilojn per timo, sed nur, ĉar ĝi estas ĝenerala kutimo, kaj ĉar Vi vekis nian suspekton.“

„Vian suspekton, ĉu? Kial?“

„Nu, kiam du *gentleman*-oj, el kiuj unu estas blankulo, kaj la alia ruĝulo, kune ĉirkaŭrajdas tiel sole sur la prerio, ili laŭsperte ŝajnas esti fibuboj. Krome Viaj vestaĵoj estas tute indianaj. Mirigus min, se Vi estus honestaj uloj!“

„Dankon pro tiu sincereco. Ĉiam utilas scii, kion aliaj pensas pri Vi. Sed mi povas certigi Vin, ke Vi eraras.“

„Eble. Vi ne havas la vizaĝon de pendigindulo, tiom ĝustas. Sed same povas egali al mi, ĉu Vi baldaŭ aŭ iam poste estos pendiganta ie, ĉar la ŝnurego ja estos ĉirkaŭ Via gorĝo, ne ĉirkaŭ mia. Eble Vi ja havas al inklinon diri al ni, de kie Vi venas, ĉu?“

„Volante. Ni ne havas kaŭzon teni tion kaŝate. Ni transvenis de la Washita.“

„Nu! Kaj kien Vi volas?“

„Al la kajovajoj, iomtempe.“

„Al kiuj?“

„Al la tribo, kies ĉefo nomiĝas Tangua.“

„Tiu ne foras de tie ĉi.“

„Mi scias. La vilaĝo troviĝas inter la Red River kaj la Salt Fork.“

„Ĝuste! Sed se Vi volas akcepti bonan konsilon, tuj returniĝu, kaj ne lasu la kajovojn vidi Vin. Ni venas de Tangua. Li havas la laŭdindan intencon neigi ĉiun blankulon, kiun li povas kapti, kaj ankaŭ ĉiun ruĝulon, kiu ne estas kajovajo.“

„Tiukaze li ja estas eminente ĉarma *gentleman*! Ĉu li mem diris tion al Vi?“

„Ho jes, eĉ pli ofte ol unu fojon.“

„Kial mi do havas la pleturon vidi Vin antaŭ mi tiel bele sane, kaj en plena neleziteco? Laŭ Via aserto li ja volas mortigi ĉiun blankulon kaj ruĝulon. Mi pensis Vin esti ankaŭ blankuloj. Ĉu Vi eble estas negroj?“

„Ne ŝercaĉu! Laŭ lia juĝo ni estas escepto, ĉar ni estas konatuloj de li, kaj jam ofte estis estintaj en lia vilaĝo. Ni estas *trader*-oj, kion Vi certe jam divenis, kaj honestaj komercistoj, ne du el tiaj fiuloj, kiuj fraŭdas la ruĝulojn per iliaj komercaĵoj, kaj poste ne povas riski reaperi ĉe ili. Tial oni ĉie bonvenigas nin. Sed Vin ili kadavrigos, Vi povas certi pri tio.“

„Tion mi ne kredas, ĉar ankaŭ mi havas honestajn intencojn pri ili, kaj iras viziti ilin ĵus nun, pro alpori utilaĵon al ili.“

„Ĉu? Do diru al ni, kiu Vi estas, kaj kial Vi volas iri al ili.“

„Mi apartenas al la agentujo.“

„Al la agentujo, ĉu? Aŭdu, tio ja eĉ malbonas pli! Bonvolu pardoni al mi, sed mi volas diri al Vi sincere, ke la ruĝuloj pensas ne tute bone pri la agentoj, ĉar—“

Li hezitis. Mi kompletigis lian parolon: „Ĉar ili estis tiel ofte trompitaĵoj de ili. Tion Vi ja volis diri, ĉu? Mi ĝin konfesas malkaŝe.“

„Ĝojigas min ege, aŭdi tion el Via prora buŝo, ke Vi agentoj estas fiuloj!“ li ridis. „Ĵus la kajovajoj estis treege trompitaĵoj per la lastaj alportitaĵoj. Se Vi vere havas la intencon esti torturota ĝismorte, rajdu tion. Oni tuj donos helpon al Vi.“

„Mi povas rezigni pri tio, *Sir*. Mi diras al Vi, ke la kajovajoj ja certe ne bonvenigos min, sed des pli ili havos grandan plezuron, kiam mi diros al ili, kial mi vizitas ilin. Fakte mi realigis, ke la okazinta eraro estu rebonigota. Ili ricevu la aĵojn nealportitajn, kaj mi volas hodiaŭ diri al ili, kie ili povas transpreni la varojn.“

„Fulmotondro, do Vi estas io kiel blanka korvo!“ li elvokis mirigite. „Tiukaze ili certe ne faros ion al Vi. Sed kial Vi kunhavas ruĝulon?“

„Ĉar mi ne komprenas la dialekton de la kajovajoj. Li estas mia tradukisto, panio, kiun Tangua konas.“

„Well! Tiukaze ja ĉio bone enordas, kaj mia averto estis troe. Sed mi havis bonan kaŭzon pro tio, ĉar Tangua koleras pri ĉio, kio ne estas kajovaja.“

„Kial?“

„Li faris damnde malbonajn spertojn en la pasinta tempo. La apaĉoj invadis en lian regionon, kaj ŝtelis kelkajn cent de liaj ĉevaloj. Memkompreneble li persekutis ilin, sed ĉar ili havis trioble aŭ kvaroble da militistoj ol li, li estis venkata. Malgraŭ ilia sperforto tio ne estus okazinta, se ne aro de blankaj okzidentuloj estus helpinta al la apaĉoj. Unu el tiuj uloj pafe kripligis la ĉefon. Nomiĝas Old Shatterhand, tiu viro. Estas ulo, kiu terenbatas la plej fortan homon per la pugno. Sed eĉ tio ne helos al li.“

„Ĉu ne? Ĉu la ruĝuloj volas venĝon?“

„Memkompreneble. Oni pafis tra ambaŭ genuoj de Tangua. Malbonega sorto por militista ĉefo! Li bolas per kolero, kaj ne trankviligis, ĝis li havas tiun Old Shatterhand-on kaj Winnetou sub lia forto.“

„Winnetou, kiu estas tiu?“

„Juna apaĉa ĉefo, kiu restadas kun eta militistaro ĉirkaŭ du tagrajdadojn for de tie ĉi. La blankuloj estas ĉe li. Iom da kajovajoj rajdis tien, pro logi tiujn ulojn en ilian vilaĝon.“

„Hm. Ĉu la blankuloj kaj tiuj apaĉoj estos tiel stultaj kuri en tiun embuskon?“

„Verŝajne. Tangua estas konvinkita pri tio, kaj okupis la regionon, trans kiu ili rajdos. Tiuj homoj certe pereu. Fakte ne estas afero mia, sed ĉar ankaŭ blankuloj estas en tiu aro, mi nun foriĝas. Alikaze mi estus restinta ĉe Tangua kelkajn tagojn plu. Sed mi ne povas vidi, kiel blankuloj estas torturataĵoj ĝismorte. Unu el tiuj, ili cetere jam kaptis, blankulo el la aro de Old Shatterhand. Li estas stranga ulo, kiu ĉiam nur ridis, kaj tute ne kondukis, kvazaŭ li jam vidus sian morton. Li nomiĝas Sam Hawkens.“

„Ĉu Vi vidis lin?“

„Mi vidis ilin aplorti lin, kaj lasi lin katenite kuŝi sur la tero, plenan horon. Tiam li estis forportata al la insulo.“

„Al insulo, ĉu? Ĉu estas malliberejo?“

„Jes. Ĝi estas en la Salt Fork, tre proksime al la bordo, kaj estas bone gardata.“

„Ĉu Vi interparolis kun la kaptito?“

„Kelkajn vortojn. Mi demandis lin, ĉu mi eble povus fari ion por li. Sed li ridis al mi amikece, kaj diris, ke li havus grandan apetiton pri glaso da kefiro. Ĉu mi ne volus rajdi al Cincinnati, kaj alportus unu. Tute burleska ulo. Mi diris al li, ke lia situacio ja tute ne priridindas. Li nur hihitis, kaj diris, ke mi ne afliktiĝu pri li, ke pro tio ekzistis homo alia. Cetere li ne estis traktata malbone, ĉar Old Shatterhand havas kaptitan kajovajon kiel ostaĝo. Nur Santer klopodis, plimalbonigi la iometon da vivo, kiu restas al li plu.“

„Santer, ĉu? Do ĉu blankulo, laŭ la nomo? Ĉu krom Vi estis aliaj blankuloj ĉe la kajovajoj?“

„Nur tiu unu, kiu nomiĝas Santer. Ulo, kiu naŭzis al mi. Li alvenis hieraŭ kun la ruĝuloj, kiuj allogis Winnetoun, kaj tuj komencis mistrakti la kaptiton. Vi ja ankaŭ ekkonos lin, kiam Vi venos en la vilaĝon.“

„Ĉu Vi scias, kion li volas ĉe Tangua?“

„Ne. Mi ja salutis lin, sed poste ne pli atentis lin, ĉar mia ĉeesto ŝajne tute ne plaĉis al li. Mi povus esti eksciinta ĝin de la ruĝuloj, sed mi ne demandis.“

„Ĉu tiu Santer estas gasto de la ĉefo, aŭ ĉu li havas propran tendon?“

„Oni donis unu al li. Nu ĵus flanke de tiu de la ĉefo, kio estas la kutima distingigo de ŝatataj gastoj, sed malnovan ledodometon, kiu troviĝas preskaŭ je la fino de la vilaĝo. Do ŝajne li ne havas la kompletan favoron de la ĉefo.“

„Ĉu Vi ne povas priskribi la pozicion de la tendo de Santer pli detale?“

„Pro kio? Vi ja vidis ĝin, kiam Vi iros tien. Estas la kvara aŭ la kvina, nombrate kontraŭflue. Mi ne kredas, ke tiu ulo plaĉos al Vi. Li havas la vizaĝon de fibubo. Gardiĝu antaŭ li! Malgraŭ Via ofican rangon, Vi ankoraŭ tre junas, kaj certe ne pensos malbone pri bonintenca konsilo de mi. Sed nun mi rajdu plu. Fartu bone, kaj revenu plensane de tie!“

Ĉu mi tenu lin, pro ekscii pli? Tiukaze mi devus esti diranta al li honeste, kiuj ni estis, kaj kion ni volis, sed tio ŝajnis al mi neriskinda.

Winnetou havis la saman opinion. Li plurajdis, kaj diris per mallaŭtigita voĉo:

„Sufiĉas. Mia frato ne demandu plu, ĉar tio vekus la suspekton de tiuj homoj, kiuj estas amikoj de la kajovajoj.“

„Mi ankaŭ kredas, ke ni eksciis sufiĉe. Ni scias iom ekzakte, kie estas Hawkens, kaj kie loĝas Santer. Ni trovos ambaŭ. Kiel for ni rajdos nun?“

„Ĝis ni ne vidas tiujn du komercistojn plu. Poste ni reiros al nia restejo. La renkontiĝo kun la *trader*-oj estis tre oportuna al ni. Pro esploradi tion, kion ili diris al ni, ni devus esti eniĝintaj en grandan danĝeron. Nun ni scias, kion ni devas scii, kaj kune kaŝiros al la vilaĝo de la kajovajoj je la vespero.“

La du *trader*-oj foriĝis nur malrapide. Tio estis kaŭzata per la fakto, ke ili kunhavis tiom da ŝarĝomuloj. Poste mi eksciis, kiel fatala tio estu estonte al ili. Same mi eksciis, ke ili interŝanĝis felojn de diversaj bestoj kun la kajovajoj. La *trader*, kiu interparolis kun ni, estis la vera

komercisto, la alia nur lia helpisto. Kiam ili estis for, kaj ne plu povis vidi nin, ni rajdis reen sur la vojo, sur kiu ni estis veninta, reiris al la restejo, kaj reklopodis forviŝi niajn spurojn sur la vojo.

Dick Stone kaj Will Parker kontentis pri la rezultoj de nia esplora rajdado. Speciale ili ĝojis pri la fakto, ke ilia malgranda Sam fartis laŭcirkonstance bone, kaj ankoraŭ posedis sian nedetruiblen bonan humuron. Ili petis nin kunpreni ilin ĉi vespere, sed Winnetou ne permesis tion.

„Miaj blankaj fratoj ankoraŭ restu tie ĉi hodiaŭ, ĉar ni certe ne havos ŝancon liberigi Sam Hawkens:on dum tiu kaŝirado. Tio eblos verŝajne nur morgaŭ, kaj tiam vi kunestos.“

Nia kaŝejo ne malbonis, sed ni troviĝis meze en malamika regiono, kaj la hazardo povus facile igi kelkajn kajovojn veni al tiu loko sur la bordo, kie ni restadis. Tial Winnetou proponis:

„Mi konas insulon, kiu estas meze en la riveo iom laŭflue for. Ĝi havas arbedojn kaj arbojn, kiuj povos kaŝi nin. Neniu venos tien. Miaj fratoj iru kun mi al tiu insulo.“

Ni forlasis nian restejon, kaj rajdis laŭflue laŭ la rivero, ĝis ni ekvidis la insulon. La akvo tie profundis kaj fluis sufiĉe rapide, sed sur niaj ĉevaloj ni atingis ĝin bone. Evidentiĝis, ke Winnetou pravis. La insulo estis granda, kaj ankaŭ sufiĉe kovrita per kreskaĵoj, tielke ĝi donis kompletan kaŝon al ni kaj niaj ĉevaloj.

Mi pretigis kuŝejon al mi inter la arbedoj, kaj dormis, ĉar estis antaŭsciebla, ke ne estos sufiĉe da dormo dum la nokto. Ne, ke ne estus tempo aŭ ebleco por tio, ĝi estis pro la akvo.

Sam Hawkens estis kaptata sur malgranda insulo, al kiu mi volis kaŝiri. Pro tio mi enakviĝu. Jes, jam antaŭe, ĵus je la ekiro mi devis naĝi kun Winnetou de nia insulo al la borso, per kio ni estis estonta komplete malseka. Estis en la mezo de la decembro. La akvo malvarmegis. Kiu nu povus tiel dormi en malsekaj vestaĵoj?

Kiam ĝi estis malheliĝinta, ni estis vekataj. Estis tempo ekiri al la vilaĝo. Ni demetis la nebezonatajn vestaĵon, kaj ankaŭ lasis ĉion tie, kion ni havis en niaj poŝoj. El niaj armiloj, ni kunprenis nur niajn tranĉilojn. Tiam ni saltis en la riveron, kaj naĝis al la dekstra bordo, ĉar ni povis plej bone atingi la Salt Fork:on de tiu flanko. Kiam ni estis irintaj unu horon sur la bordo kontraŭflue, ni venis al la loko, je kiu la Salt Fork fluis en la branĉon de la Red River. Nun nur necesis sekvi la Salt Fork:on malmultajn cent paŝojn maldekstren, ĝis ni ekvidis la fajrojn de la vilaĝo. Ĝi troviĝis proksime al la akvo sur la maldekstra bordo de la Salt Fork, kaj ni sur la dekstra. Ni do devis transnaĝi.

Sed tion ni ne faris jam, sed ni iris sur nia bordo laŭ la kompleta longeco de la vilaĝo. La vorto vilaĝo ne signifas en tiu kazo aro de solidaj domoj. Tiaj ne estis tie. La loĝejoj estis grandaj ledaj tendoj.

Antaŭ preskaŭ ĉiu tendo brulis fajro, ĉirkaŭ kiuj la loĝantoj kunsidis pro varmiĝi, kaj pretigi iliajn vespermanĝojn. La plej granda tendo staris preskaŭ en la mezo de la vilaĝo. la eniro estis dekorita per lancoj, de kiuj pendis agloplumoj kaj strange formigitaj medicinaĵoj. Ĉe la tie brulanta fajro sidis Tangua kun juna, eble dekokjara indiano kaj du knaboj, kiuj takse estis dekdu kaj dekkvar jarojn aĝaj.

„Tiu tri estas liaj filoj“, Winnetou diris. „La plej maljuna estas lia preferato, kaj iam estos brava militisto. Lia kuro estas tiel rapida, ke li ricevis la nomon Pida, kio signifas cervo.“

Ankaŭ virinoj preteriris. Sed inter la indianoj ne estas permesata al la virinoj kaj filinoj manĝi kun kun la viroj kaj filoj. Ili manĝas poste, kaj devas preni, kio restis. Krome ili faru la plejparton de la laboroj.

Mi serĉis la insulon. La ĉielo estis plena je nigraj nuboj, ne unu stelo videblis. Sed per la brilo de la fajroj ni ekkonis tri insulojn, kiuj ne estis longadistance for la alia, proksime apud la bordo.

„Sur kiu Sam troviĝas supozeble?“ mi demandis.

„Se mia frato volas scii tion, li memoru, kion la *trader* diris“, Winnetou respondis.

„Ke la insulo estas proksima al la vilaĝo sur la bordo, ĉu? La unua kaj la tria estas pli proksimaj al niaj bordo. Do ĝi estu la dua, la meza.“

„Verŝajne. Kaj tie dekstre estas la malsupra finaĵo de la vilaĝo, kie Santer loĝas en la kvara aŭ kvina tendo. Ni ne restos kune, sed disiĝos. Mi celas al la murdinto de mia patro kaj mia fratino, kaj eltrovu, kie li loĝas. Sam estas cia kunulo, do ci serĉu lin.“

„Kaj kie ni rerenkotiĝos?“

„Ĉi tie, je la loko, kie ni disiĝos.“

„Sed tiu nur oportunos, se ne okazos io maloportuna. Sed se iu el ni hazarde estos rimarkata, tio kaŭzos grandan tumulton. Do ni elektu alian lokon, kiu troviĝas pli for de la vilaĝo.“

„Kion ci intencas, ne facilas. Cia tasko estas pli malfacile plenumebla ol la mia, ĉar ci naĝu al la insulo, dum kio ci povos esti vidata de la gardistoj. Ili do rimarkos cin pli boneble ol min. Se ili kaptos cin, mi alsaltos pro helpi al ci. Se ci liberigis, revenu al nia insulo, sed sur kromvojo, proke ili ne rimarkos la direkton de cia fuĝado.“

„Sed ili ja vidos la spuron morgaŭ matene!“

„Ne. Baldaŭ estos pluvo, kiu neigos la spuron.“

„Bone! Kaj se ci havos malsukceson, mi batalos pro cia liberigo.“

„Tio ne okazos, se ne realiĝos malica hazardaĵo. Vidu transen! Antaŭ la kvina tendo ne brulas fajro. Ĝi certe estas tiu de Santer, ĉar li estas nenie videbla. Li certe estas en ĝi, kaj dormas. Do estas facile ekkonebla, kie li estas.“

Post tiuj vortoj li iris dekstre de mi kelkajn paŝojn laŭ la fluo, pro poste transnaĝi ekster la vilaĝa longeco, kaj tiam reiri kaŝe al la tendaro.

Mi devis agi alie. Mia celo estis en la brilo de la fajroj. Mi ne devis videbligi min je la supraĵo de la akvo, sed atingi la insulon subakve. Sed sur rekta vojo tio tre malfacilis. Mi ja certe kuraĝis tranaĝi subakve. Sed kio, se mi estus elakviĝanta ĵus antaŭ iu gardisto? Ne, mi unue naĝu al la najbara insulo, sur kiu verŝajne neniu troviĝis. Ĝi estis ĉirkaŭ dudek metrojn for de la dua, meza insulo, al kiu mi celis. Do mi verŝajne povis vidi de ĝi, kiel la situacio estis sur la dua.

Mi iris kelkan distancon kontraŭflue, kaj direktiĝis mian okulon laŭeble akre al la plej antaŭa insulo. Ne estis rimarkebla eĉ plej eta moviĝo, do verŝajne neniu troviĝis sur ĝi. Mi iris en la akvon malrapide, subakviĝis, kaj tranaĝis. Mi feliĉe venis transen, kaj unue ŝovis nur la kapon ĝis la buŝo el la akvo pro enspiri. Mi troviĝis je la supera finaĵo de la insulo, kaj vidis, ke ekzistis eĉ pli bona ebleco plenumi mian taskon, ol mi estis pensinta sur la alia bordo.

La insulo, apud kies rando mi staris en la akvo, estis dudek metrojn for de la rivera bordo, kie estis fiksligita aro de kanuoj. Tiuj boatoj donis bonegan kaŝon al mi. Do mi resubakviĝis, kaj naĝis al la unua kanuo, de tie al la dua, tria, kvara kaj tiel plu, ĝis mi estis, troviĝinte malantaŭ la sesa, tiel proksime al la meza insulo, ke mi povis vidi ĝin komplete.

Ĝi estis pli proksima al la vilaĝa bordo ol la du aliaj insuloj, kaj havis malaltajn arbedaĵojn, el kiuj eminentis du arboj. La kaptiton kaj siajn gardistojn mi ne povis vidi. Mi ĵus volis resubakviĝi pro naĝi al ĝi, kiam mi ekaŭdis brueton supre de mi de la alta bordo. Mi vidis supren. Descendante venis indiano. Estis Pida, la ĉefa filo. Feliĉe li iris al pli laŭflue pendanta kanuo, tielke li ne povis vidi min. Li saltis en la boaton, malligis ĝin, kaj remis al la meza insulo. Mi ne povis transnaĝi jam nun, sed devis atendi.

Baldaŭ mi aŭdis homojn interparoli transe, kaj rekonis la voĉon de mia malgranda Sam. Mi volis aŭskulti, kion ili parolis, kaj naĝis subakve al la neksta kanuo. Tieis tiom multaj da ili, ke ŝajne ĉiu loĝanto de la vilaĝo havis propran. Kiam mi reaperiĝis je la supraĵo, mi aŭdis la filon de la ĉefo diri:

„Tangua, mia patro, volas scii tion!“

„Ne ekideos al mi eksciigi lin!“ Sam respondis.

„Tiukaze vi suferu la dekoblan torturon!“

„Ne igu min ridi pri vi! Sam Hawkens, kaj suferu torturon, hihihihhi! Via patro jam alifoje volis lasi min torturi, tie apud la Rio Pecos, ĉe la apaĉoj. Kio estis la rezulto de tio? Ĉu vi povas diri tion al mi?“

„Old Shatterhand, tiu hundo, kripligis lin.“

„Well! Tiel simile ĝi ankaŭ rezultigis tie ĉi. Vi ne estas danĝeraj al mi.“

„Se vi diras tion, la frenezeco ekvenis en vian kapon. Ni havas vin certe, vi ne povas fuĝi. Pripensu, ke via tuta korpo estas fiksligita per rimenoj, tielke ni ne povas movi unu membron!“

„Jes. Tiujn katenojn mi ŝuldas al la bona Santer, kaj sentas ne tute bone pri tio!“

„Vi suferas dolorojn, sed vi ne konfesas ĝin. Krom tiuj katenoj vi estas fiksligita al la arbo, kaj tagekaj nokt kvar gardistoj sidas flanke de vi, pro rigardi vin. Kiel vi volas fuĝi?“

„Tio estas mia afero, juna amiko! Ankoraŭ ĝi plezuris al mi tie ĉi. Sed atendu, ĝis mi ekvolas foriri. Tiam ĝi ne eblos al vi teni min.“

„Ni donos la liberecon al vi, se vi diras al ni, kien li iros.“

„Sed mi ne diras ĝin. Mi jam scias, kio okazos. La bona Santer estis tiel afable rakonti al mi la tutan aferon pro timigi min, sed sen sukceso. Vi rajdis al la Nugget-tsi pro kapti Old Shatterhand:on kaj Winnetoun. Ridiga! Kapti Old Shatterhand:on, kiu estas mia lerninto, hihihihhi!“

„Sed vi, lia instruisto, ja lasis sin kapti de ni, ĉu ne?“

„Per impulso, pro amuzo. Mi ŝate volis esti ĉe vi kelkajn tagojn, ĉar mi tiel amas vin, se mi n'eraras. Vi do faris la rajdadon vane, kaj nun iluzias, ke Winnetou kun siaj apaĉoj kaj Old Shatterhand kurus post vi. Tiam stultan penson mi neniam antaŭe ekkonis! Hodiaŭ vi komprenas, ke vi miskalkuladis. Ili ne venis, kaj vi ne scias, kie ili estas. Kaj nun mi diru al vi, kien Old Shatterhand eble rajdis. Vi pensas, ke mi povus scii tion; kaj mi eĉ volas sincere diri al vi, ke mi ĝin scias.“

„Nu, kien?“

„*Pshaw!* Vi baldaŭ ekscios ĝin, senke mi diras ĝin al vi, ĉar—“

Laŭta kriado ĉesigis lin. Mi bedaŭrinde ne komprenis la vortojn, sed la sono estis tiel kvazaŭ iu vokis post fuĝanto: „Kaptu lin, kaptu lin!“ Tiam la nomo de Winnetou estis kriata.

„Ĉu vi aŭdas, kie ili estas?“ Hawkens vokis ĝojkrie. „Ajn kie Winnetou estas, tie ankaŭ estas Old Shatterhand. Ili venis! Ili venis tien ĉi!“

La kriado duobligis en la vilaĝo. Mi aŭdis la indianojn kuri. Ili estis vidintaj Winnetoun, sed ne jam kaptis lin. Tio ege kontraŭis al mi plano. Mi vidis la filon de la ĉefo sin rektigi alten sur la insulo, kaj vidi al la bordo. Tiam li saltis en sian kanuon, kaj vokis al la kvar gardistoj:

„Ekprenu viajn pafilojn, kaj tuj mortigu tiun palvizaĝon, se iu videbliĝos pro liberigi lin.“

Tiam li remis reen al la bordo. Mi estis volinta liberigi Sam:on jam hodiaŭ. Tio nun estis neobligita. Eĉ se mi estus riskinta ataki la kvar gardistojn, armigite nur per tranĉilo, tio estus nur konsekveciginta la tujan ekmorton de Sam. La kajovajoj tucerte estus obeintaj Pidan, kaj mortigintaj Hawkens:on.

Sed mi ekhavis ideon. Pida estis la preferata filo de la ĉefo. Se mi sukcesus igi lin sub mian forton, mi povus poste interŝanĝi lin pro Sam.

Tiu penso estis kuraĝega, sed tio ne gravis en tiu momento. Indis nur ekkapti la junan ĉefon tiel, ke neniu ĝin vidis.

Unu vido klarigis al mi, ke la situacio estis bonŝanca. Winnetou fuĝis al la Red River, do maldekstren, nia restejo sed estis dekstre laŭflue sur la insulo. Tio estis sagaca ago, ĉar per tio li erarigis la persekutantojn. De tie, kien li fuĝis, sonis la kriado de la ruĝuloj, kiuj kuris post li. Tien ankaŭ la kvar gardistoj direktigis iliajn vizaĝojn. Ili preskaŭ tute montris iliajn dorsojn al mi, kaj neniu plu tieis.

La ĉefido atingis la bordon per sia kanuo, voli fliksligi ĝin, kaj tiam forkuri. Li kliniĝis. Tiam mi ekaperis flanke de li. Pugnobato lin terenigis. Mi ĵetis lin en la kanuon, ensaltis mem, kaj remis for, kontraŭ la fluo, kaj ĉiam proksime al la bordo. La ega petolaĵo estis sukcesita. En la vilaĝo neniu atentigis pri mi. La gardistoj ankoraŭ vidis en la alian direkton.

Mi efikigis ĉiujn miajn fortojn, pro laŭeble rapide iĝi el la vilaĝejo. Kiam la brilo de la fajroj ne plu atingis min, mi remis al la dekstra bordo de la Salt Fork, kie mi kuŝigis la senkonscian ĉefofilon sur la herbejon. Tiam mi detranĉis la rimenon, per kiu kutime la kanuo estis fiksligata, pro kateni la kaptiton, kaj donis puŝon al la boato, tielke ĝi fornaĝis. Ĝi ne estu malkovrigonta min. Kiam mi estis fiksliginta la brakojn de Pida sur sian korpon, mi prenis lin sur mian ŝultron, kaj ekiris reen al nia insulo.

Tio estis ega laboro, sed ne, ĉar la ŝarĝo estis tro peza, sed ĉar li ne volis sekvi min memirante, kiam li estis vekinta. Mi minacu al li per la tranĉilo. Mi jam estis forpreninta liajn armilojn de li.

„Kiu vi estas?“ li fine demandis kolere. „Fia palvizaĝo, kiun Tangua, mia patro, kaptos kaj neigos jam morgaŭ.“

„Via patro ne kaptos min. Li ja tute ne kapablas iri“, mi respondis.

„Sed li havas nenombreblajn militistojn, kiuj serĉos min.“

„Mi ridas pri viaj militistoj. Ĉiu el ili facile povos havi la saman sorton kiel via patro, se li riskus batali kun mi.“

„Uf! Ĉu vi batalis kun li? Kie?“

„Tie, kie li falis teren, kiam li ricevis mian kuglon en ambaŭ genuojn.“

„Uf, uf! Do vi estas Old Shatterhand, ĉu?“ li demandis ektimigite.

„Kiel vi nur povas demandi? Mi ja terenbatis vi per la pugno! Kiu alia, krom Winnetou kaj Old Shatterhand, aŭdacas iri meze en vian vilaĝon, kaj elpreni la filon de la ĉefo?“

„Uf! Tiukaze mi ekmortos. Sed vi ne aŭdos unu sonon de doloro el mia buŝo.“

„Ni ne mortigos vin. Ni ne estas murdistoj. Se via patro eldonos la du palvizaĝojn, kiuj troviĝas ĉe vi, ni lasos vin liberi.“

„Santer:on kaj Hawkens:on, ĉu?“

„Jes.“

„Ki eldonos ilin, ĉar sia filo estas pli valora al li old dekoble dek Sam Hawkens:oj, kaj Santer ĉiel estas tute egala al li.“

Ekde nun li ne plu rifuzis iri kun mi. La antaŭdiro de Winnetou plenumiĝis. Ĝi komencis pluvi, tiel forte, ke estis tute neeble al mi trovi la lokon sur la bordo, kiu najbaris al nia insulo. Do mi elektis dense folihavan arbon, sub kiu mi volis atendi la ĉeson de la pluvo, aŭ la matenon.

Tio estis ega ekzameno de pacienciĝo. La pluvo ne volis ĉesi, kaj la mateno ne komenci. Mi nur havis unu konsolon, ke mi ne povis esti pli malseka ol mi jam estis: plene kaj komplete. Sed tiu malseko estis tiel malvarmega, ke mi intertempe stariĝis, pro varmiĝi per gimnastiko. Mi bedaŭris la junan ĉefon, kiu devis resti kuŝante senmove. Sed li estis multe pli hardita ol mi tiutempe.

Finfine miaj du deziroj estis plenumataj samtempe. La pluvo ĉesis, kaj la mateno komencis heliĝi. Sed estis densa, ega nebulo ĉirkaŭ ni. Tamen ne malfacilis al mi, trovi la bordlokon. Mi transvokis laŭtan haloon.

„Halo!“ la voĉo de Winnetou tuj respondis. „Ĉu mia frato Old Shatterhand?“

„Mi havas kaptiton. Transsendu bonan naĝanton, kaj kelkajn rimenojn!“

„Mi venas mem.“

Ĝojis min, ke li ne estis igita sub la forton de la kajovajoj. Baldaŭ mi vidis lian kapon aperi inter nebulo kaj akvo. Kiam li paŝis sur la bordon, kaj vidis la indianon, li diris mirigite:

„Uf! Pida, la filo de la ĉefo! Kie mia frato kaptis lin?“

„Sur la rivera bordo, ne malproksime de la Hawkens:a insulo.“

„Ĉu ci vidis Hawkens:on?“

„Ne. Sed mi aŭdis lin interparoli kun tiu kaptito. Mi eĉ estus parolinta kun li, kaj certe ankaŭ liberiginta lin, sed tiam ci estis rimarkata, kaj mi devis foriĝi.“

„Estis malbona hazardaĵo, pri kiu mi ne kulpis. Mi estis preskaŭ atinginta la tendon de Santer, kiam kelkaj kajovajoj preteriris. Mi ne povas stariĝi, sed ruliĝis flanken. Ili haltis kaj interparolis. Dum tio la okuloj de unu el ili trafis min. Ili venis al mi. Do mi ja devis ekforiĝi. En la briloj de la fajroj ili rekonis min. Mi fuĝis kontraŭfluen, kaj sukcesis foriĝi. Sed Santer:on mi ne vidis.“

„Ci certe estos vidanta lin baldaŭ. Tiu juna militisto pretas sin lasi interŝanĝi pro Santer kaj Sam Hawkens. Mi estas konvinkita, ke Tangua akceptos tion ofertan.“

„Uf! Tio tre bonas! Mia frato Ŝarlih agis riskeme, kiam li kaptis Pidan. Sed estis la plej bona aĵo, kiu povis okazi al ni.“

Ni fiksighis la kaptiton tiel inter ni, ke niaj ŝultroj tuŝis liajn, tielke la kapo devis resti super la akvo, kvankam li ne povis movi siajn brakojn. Per la kruroj li povis helpi al ni naĝi. Tiam ni enriveriĝis. Pida ne agis kontraŭ tio, sed batis per la kruroj en la sama ritmo, kiam niaj piedoj ne plu povis atingi la teron en la akvo plu.

La nebulo estis tiel dense sur la akvo, ke ni ne povis vidi ses homlongecojn antaŭen, sed oni ja ĝenerale aŭdas multe pli bone en nebulo. Ni ne jam estis for de la bordo, kiam Winnetou diris:

„Kvietu! Mi aŭdas ion!“

„Kion?“

„Brueton, kiel tiu de remiloj, kiuj estas enakvigataj. Kontraŭflue de ni!“

Mi aŭskultis atente. Ni nun faris nur etajn movigojn, pro teni niajn kapojn super la akvo, kaj ne kaŭzis brueton. Winnetou estis aŭdinta ĝuste. Iu venis renkonte al ni, remante laŭ la fluo. Certe li hastis, ĉar li eĉ uzis la remilojn sur la rapida fluo, kiun la rivero havis tie ĉi.

Rapide li venis proksimen. Ĉu ni rimarkigu, aŭ ne? Ĝi povis esti malamika esploristo. Sed eble estis pli avantaĝa al ni scii, kiu ĝi estis. Demande mi vidis al Winnetou. Li min komprenis, kaj respondis:

„Ne reen! Mi volas scii, kiu ĝi estas. Li certe ne vidas nin, ĉar ni estas senmove en la akvo.“

Ekspektendis, ke ni estus restintaj nerimarkataj, ĉar nur niaj kapoj estis super la akvo. Ni do naĝis reen. Pida estis same streĉata kiel ni. Li estus povinta malkovrigi nin per helpovoko, sed ne faris tion, ĉar li sciis, ke la libereco estis certa al li ĉiel.

Nun la remilbatado tute proksimi al ni. Indiana kanuo aperis el la nebulo. Estis blankulo en ĝi. Ni volis esti mallaŭte, sed kiam Winnetou ekkonis la viron, li elpuŝis laŭtan vokon:

„Santer! Li fuĝas!“

Mia kutime trankvila amiko nun estis tiel ekscitigita per la subita apero de sia malamikego, ke li movis la brakojn kaj krurojn per ĉiu forto, pro naĝi al la kanuo. Sed li estis retenata, perke li estis fiksligita al Pida.

Santer estis aŭdinta la vokon de Winnetou. Li turnis sian vizaĝon al ni, kaj vidis nin.

„Damne!“ li ekkriis ektime. „Estas tiuj—“

Li hezitis. La ektimo malaperis sur lia vizaĝo, kaj anstataŭiĝis per malica ĝojo. Li ekkonis nian situacion, ĵetis la remilon en la kanuon, ekprenis sian pafilon, kaj celis al ni.

„Via lasta banado, vi hundoj!“ li vokis.

Li feliĉe pafis ĵus en la momento, kiam Winnetou estis disigiĝinta de ni, kaj eknagiĝinta al la boato per grandaj svingoj. Per tio mi kaj Pida ricevis puŝon, kiu ŝiris nin flanken. La kuglo de Santer ne trafis.

Kion mi nun vidis de Winnetou ne estis naĝado, sed plie rapida flugo tra la akvo. Li estis metinta sian tranĉilon inter la dentojn, kaj antaŭiĝis al la malamiko per grandaj saltaĵoj, kiel glitanta ŝtono, kiun oni estis ĵetinta horizontale sur la akvon.

Santer ankoraŭ havis duan pafon en la tubo, tenis la pafilbuŝon al la apaĉo, kaj vokis moke:

„Venu, damninda ruĝulo! Mi sendos vin inferen!“

Li pensis, ke estis facila faro, kaj ke li bezonis nur pafi, sed li mispritaksis Winnetoun. La apaĉo tuj subakviĝis, pro atingi la kanuon de sube, kaj renversi ĝin. Se tiu estus sukcesonta, la pafilo ne plu estus utila al la en la akvo kuŝanta Santer. Estus okazonta luktado, en kiu la lerta apaĉo ĉiel venkus. Santer ekkonis tion, rapide formetis la pafilon, kaj reprenis la remilon. Estis ĝustatempe pro li. Apenaŭ, ke li estis ekmovinta ĝin, Winnetou reaperis je la loko, kie la kanuo ekse troviĝis. Santer rezignis pri la atako, foriĝis el la danĝera proksimo al sia malamiko per kelkaj fortaj remilbatoj, kaj kriis:

„Vi ne havos min, hundo! Mi ŝparas la kuglon pro la sekvanta revidiĝo!“

Winnetou naĝis per ĉiuj fortoj, pro tamen atingi lin, sed ĝi estis vana. Neniu naĝanto povas atingi boaton, kiu estas remita laŭ rapida fluo.

La tuta okaziĝi daŭris nur duona minuto, tamen jam aperis kelkaj apaĉoj, kiuj estis aŭdintaj la laŭtajn vokojn kaj la pafon, kaj tuj saltis de la insulo en la akvon, pro veni helpi al ni. Mi vokis al ili, ke ili venu kaj helpu al mi porti Pidan sur la bordon. Kiam ni estis atingintaj la bordon, kaj mi malliginta la kajovajon de mi, Winnetou ordonis al siaj anoj:

„Miaj ruĝaj fratoj sin rapide pretigu! Santer fuĝas ĵus nun per kanuo laŭ la fluo. Ni sekvu lin!“

Li estis tiel ekscitigita, kiel mi neniam vidis lin antaŭe.

„Jes, ni tuj sekvu lin!“ mi konsentis. „Sed kio pri Sam Hawkens kaj niaj du kaptitoj?“

„Tion mi lasas al ci“, li respondis.

„Ĉu mi restu tie ĉi?“

„Jes. Mi nepre havu tiun Santer:on. Sed ci devas liberigi Sam Hawkens:on. Ni do disiĝu.“

„Kiel longe?“

Li pripensis momenton, kaj diris:

„Kiam ni revidiĝos, mi ne jam scias. La homa deziro kaj volo estas direktata de la Granda Spirito. Mi kredis, ke mi povus esti pli longe ĉe mia frato Ŝarlih, sed Manitu nun subite decidis kontraŭ tio. Li volas ĝin esti alie. Ĉu ci scias, kial Santer foriĝis?“

„Mi povas ĝin elpensi. Ni ne kuris en la embuskon, kiu estis pretigita por ni, kaj oni vidis cin hieraŭ vespere. Oni do scias, ke ni estas tie ĉi, kaj ne trankviliĝos, ĝis ni kaptis Santer:on kaj liberigis Hawkens:on. Do Santer ekhavis timon, kaj fiforkuris.“

„Jes, sed ĝi ankaŭ eblas esti alie. La filo de la ĉefo malaperis. Tion la kajovajoj memkompreneble ligis al nia apero. Ili supozis, ke ni kaptis lin. Pri tio Tangua koleriĝis, efikis sian koleron pri Santer, kaj forpelis lin.“

„Ankaŭ tio eblas. Certe oni diris al Santer, ke oni ne plu povas doni savon al li.“

„Kaj kial li elektis la riveron, kaj rezignis pri sia ĉevalo?“

„Per timo antaŭ ni. Li timis esti vidata de ni. Eĉ se tio ne estus okazinta, ni tamen estis trovontaj lian spuron, kaj sekvontaj ĝin. Tial li foriĝis per la kanuo, kiun li certe interŝanĝis pro sia ĉevalo. Certe li ne sciis, ke ni troviĝis tie ĉi sur la insulo. Nun li vidis nin, kaj scias, ke ni sekvos lin. Li remos forte, pro rapide foriĝi. Ĉu ci kredas, ke vi povos atingi lin per la ĉevaloj?“

„Malfacilas, sed eblas. Ni rajdu rekte, kaj ne laŭ la kurboj de la rivero.“

„Sed tio ne eblas. Mi atentigas mian fraton, ke tio estus misago.“

„Kial?“

„Ĉar li facile povos havi la ideon forlasi la riveron, kaj plui sian fuĝadon sur la tero. Ĉar ci ne scios, sur kiu flanko li estos deakviginta pro tio, vi disiĝu, pro sekvi la Red River:on sur ambaŭ flankoj.“

„Mia frato pravas. Ni faros, kion li diris.“

„Dum tio vi estu tre atentaj, proke vi n maltrovas la lokon, kie li surteriĝos. Ne rajdu inter la kurboj, ĉar la konkavaĵo de unu bordo estas konvekso de la alia. Dum unu el viaj grupoj estus rajdonta de unu kurbo al la alia, la alia grupo devus rajdi des pli grandan kromvojon sur la alia bordo. En tiu maniero vi perdos unu la alian.“

„Estas tiel, kiel mia frato ĝin diris. Ni do devas sekvi la fluon ekzakte. Tial ni nun ne perdu unu minuton plu.“

„Mi ŝate volus rajdi kun ci. Sed vere estas mia devo zorgi pri Sam Hawkens. Mi ne forlasu lin.“

„Mi neniam postulos ion, kio estas kontraŭ cia devo. Ci ne rajtas kunrajdi. Sed se la Granda Spirito ĝin volas, ni revidiĝis post kelkaj tagoj.“

„Kie?“

„Kiam vi rajdos for de tie ĉi, direktigu vian vojon laŭ la tiu ĉi rivero ĝis tie, kie ĝi fluas en la Rio Boxon. Tie, kie tiu kunfluo komencas, vi trovos unu el miaj militistoj sur la maldekstra bordo, se renkontiĝo estos ebla.“

„Kaj kio, se mi ne vidos militiston?“

„Tiukaze mi ankoraŭ estos persekutanta Santer:on, kaj ne scianta, kien li fuĝas, do ankaŭ ne povos diri al vi, kie vi povos trovi min. Tiukaze ci devos rajdi kun ciam tri kunuloj al St. Louis al la palvizaĝoj, kiuj volas konstrui la vojon de la fajroĉevalo. Sed mi petas cin reveni al ni, tuj kiam Manitu permesos ĝin al ci. Ci ĉiam estos bonvenigata en la pueblo apud la Rio Pecos, kaj se mi ne estos tie, ci ekscios tie, kie mi estos trovebla.“

Dum tiu interparolo liaj apaĉoj estis pretiĝintaj pro la rajdado. Li adiaŭis Dick Stone:on kaj Will Parker:on, kaj tiam returniĝis al mi:

„Mia frato scias, kiel gajaj niaj koroj estis, kiam ni komencis nian rajdadon de la Rio Pecos. Ĝi finiĝis per la mortigo de Intŝu-tŝuna kaj Nŝo-tŝi. Kiam ci iam revenos al ni, ci ne plu aŭdos la voĉon de la plej bela filino de la apaĉoj. Nun la venĝo pelas min for de ci, sed la amo rekondukas cin al ni. Mi tree deziras, ke mi povos doni mesaĝon al vi apud la enfluejo de la Rio Boxo. Sed se tio ne estu la kazo, tiam ne restu tro longe en la urboj de la oriento, sed revenu al mi baldaŭ. Ĉu ci volas promesi al mi baldaŭ veni, mia frato Ŝarlih?“

„Mi ĝin promesas al ci. Mia koro iras kun ci, mia frato Winnetou. Ci scias, kiun promeson mi donis al la mortanta Klekih-petra. Mi plenumos ĝin.“

„Do la bona Manitu gardu ĉiujn ciam paŝojn. *Hongh!*“

Li premis mian manon, donis mallongan ordonon al siaj anoj, kaj iĝis sur sian ĉevalon, pro irigi ĝin en la akvon. Liaj apaĉoj disiĝis. Unu grupo naĝis al la dekstra, kaj Winnetou kun la alia al la maldekstra bordo. Mi vidis post Winnetou, ĝis li estis malaperinta en la nebulo. Estis al mi, kvazaŭ unu parto de mi mem foriris kune kun li for de mi.

Stone kaj Parker ekkonis, kiel melankolie humorita mi estis. Dick bonkore diris:

„Ne lasu tion tuŝi Vian koron troe, *Sir*. Ni reatingos la apaĉojn jam baldaŭ. Ni ja tuj rajdos post li, kiam Sam estos libera. Tial ni ne prokrastu la interŝanĝon de niaj kaptitoj tro longe. Kion Vi opinias, kiel ni faru tion?“

„Unue lasu min aŭdi Vian opinion, kara Dick, Vi estas pli sperta ol mi.“

Li tuŝetadis sian barbon, flatite per tiu laŭdo, kaj diris:

„Mi pensas, ke estus la plej simple, sendi la kaptitan kajovajon ĵus nun al Tangua kun la mesaĝo, kie lia filo troviĝas, kaj per kiaj kondiĉoj li estu eldonota. Kion Vi pensas pri tio, olda Will?“

„Hm!“ Parker grumblis. „Vi neniam antaŭe havis tian stultan ideon, kiel ĵus nun!“

„Ĉu stulta? Mi, ĉu? Fulmotondro! Kial stulta?“

„Kiam ni diros, kie ni estas, Tangua sendos siajn anojn tien ĉi. Ili prenos Pidan for de ni, senke ni ricevos Sam:on. Mi farus ĝin alimaniere.“

„Nu kiel?“

„Ni foriĝos de tiu ĉi insulo, kaj rajdas kelkan distancon sur la prerion, kie ni havos liberan areon, kiun ni povas transrigardi. Tiam ni sendos la kajovajon en la vilaĝon kaj postulos la kondiĉon, ke nur du militistoj, ne pli, venu pro alporti Sam:on al ni, pro kio ili tiam povos ricevo Pidan. Se venos pli ol du homoj pro subigi nin, ni vidos ilin defore, kaj povos igi nin en savecon. Ĉu Vi ne opinias, ke tio pli bonas, *Sir*?“

„Mi volas esti eĉ pli certe, kaj sendi tute neniun mesaĝiston“, mi respondis.

„Ĉu neniun mesaĝiston? Sed kiel Tangua tiel eksciu, ke sia filo—“

„Li ja ekscios ĝin“, mi interrompis. „Per mi.“

„Ĉu per Vi? Do ĉu Vi mem volas iri en la vilaĝon?“

„Jes.“

„Ne faru tion, *Sir*! Tio estus danĝera ago. Oni tuj ekkaptos Vin.“

„Tion mi ne kredas.“

„Tutcerte!“

„Tiukaze Pida ekmortus. Mi ne emas sendi unu el du kaptitoj kiel mesaĝisto, kaj perdi ostaĝon per tio.“

„Tio certe ĝustas. Sed kial Vi volas iri en la vilaĝon mem? Mi ja same povus fari tion!“

„Mi certe kredas, ke Vi havus la kuraĝon pro tio, sed mi kredas ĝin esti pli bone, ke mi mem interarolos kun Tangua.“

„Sed pripensu, kian koleron li sentas pri Vi! Se mi irus al li, li certe plenumos niajn kondiĉojn pli ŝate, olke li unue ĉagreniĝu per Via ĉeesto.“

„Ĵus tial mi volas iri al li. Li ĉagreniĝu. Li estu kolera pri la fakto, ke mi aŭdacas iri al li, senke li povas fari ion al mi. Se mi sendus alian, li eble pensos, ke mi timus antaŭ li. Tiun suspekton mi ne volas kaŭzi.“

„Do faru, kion Vi volas, *Sir*! Kie ni estos intertempe? Ĉu ĉi tie sur la insulo? Aŭ ĉu ni serĉos pli bonan lokon?“

„Pli bona ne ekzistas.“

„*Well*! Sed ve al niaj kaptitoj, se io okazos al Vi en la vilaĝo! Tiukaze ni ne sentus kompaton. Kiam Vi ekiros?“

„Ĉi vespere.“

„Ĉu tio ne estos tarde? Se ĉio okaziĝos bone, la interŝanĝo povus esti farita jam je la tagmezo, kaj ni tiam povus rajdi post Winnetou.“

„Kaj grandaj aroj de la kajovajoj rajdus post ni, kaj mortigus nin.“

„Ĉu Via opinio?“

„Jes. Tangua ŝate donos Sam:on al ni pro ricevi sian filon. Sed kiam li rehavos lin, li faros ĉion pro sin venĝi pri ni. Tial la interŝanĝo okaziĝu je la vespero. Post tio ni forrajdos, pro gajni longan antaŭecon dum la nokto, en kiu ni ne estos videblaj. Ke ni atendos ĝis la vespero, estas pli bone ankaŭ tial, ĉar la timo de la ĉefo pri sia filo ĉiam pli grandiĝos ĝis tiam. Tio igos lin pli obeema.“

„Tio veras. Sed kio, se oni trovos nin tie ĉi antaŭ tio, *Mr. Shatterhand*?“

„Tio ne gravus.“

„Ili memkompreneble serĉos Pidan, kaj tiel la ruĝuloj ankaŭ venos sur nian insulon!“

„Ne sur la insulon. Sed ni vidos ilin sur la bordo. Tiam ili vidos la spuron de Winnetou, kaj pensos, ke ni forrajdis kun Pida. Tio afliktigos Tanguan eĉ pli. Aŭskultu!“

Eksonis voĉoj. La nebulo komencis malensiĝi. Ni povis vidi ambaŭ bordojn. Tie staris pluraj kajovajoj, kiuj laŭte interŝanĝis iliajn opiniojn pri la ĉevalaj premsignoj, kiujn ili ĵus ekkonis. Tiam ili rapide malaperis, sen vidi al la insulo nur unu fojon.

„Ili estas for, kaj ŝajnas hasti“, Dick Stone diris.

„Tutcerte ili iras en la vilaĝon, pro raporti al Tangua pri la spuron. Li tuj elsendos rajdantaron, kiu sekvu ĝin.“

Tiu antaŭdiro plenumiĝis post preskaŭ du horoj. Venis rajdantaro transe laŭ la fluo, trovis la spuron, kaj rajdegis for. Ke tiuj kajovajoj povis atingi Winnetoun ne estis timinda, ĉar li ja rajdis per almenaŭ la sama rapideco.

Memkompreneble ni tri parolis mallaŭte. La du kaptitoj ne aŭdu, kion ni diris al la alia. Ili ankaŭ ne vidis, kio okazis sur la bordo, ĉar ili kuŝis katenite malantaŭ arbedaĵo sur la herbejo.

Je la antaŭtagmezo, la suno faris al ni la plezuron brili varme sur nin. Tio ne nur sekigis nian restejon, sed ankaŭ nin mem.

Mallonge post tagmezo, ni vidis objekton alnaĝi, kiu estis flosata al la insulo, kaj fikstenata de la arbedaĵo, kiu pendis en la akvon. Estis kanuo, en kiu estis remilo. La rimeno, per kiu la posedanto kutime fiksligis ĝin, estis detranĉita.

Estis la kanuo, en kiu mi estis forkondukinta Pidan. Ĝi estis flosinta de la Salt Fork sur la Red River:on, kaj boneble venis al la insulo nur tiel malfrue, ĉar ĝi ie estis fiksita. Mi tiris ĝin sur la insulon, ĉar mi bone povis uzi ĝin je la vespero.

Kiam mi malheliĝis, mi ŝovis la boaton en la akvon, kaj remis kontraŭflue. Stone kaj Parker kundonis iliajn plej bonajn dezirojn al mi. Mi diris al ili, ke ili nur tiam afliktiĝu pri mi, se mi ne estus revenonta ĝis la mateno.

Kontraŭ la fluo mi antaŭiĝis nur malrapide, tielke mi povis direktigi la kanuon de la Red River sur la Salt Fork:on nur post unu horo. Kiam mi atingis la proksimon de la vilaĝo, mi remis al la bordo kaj fiksligis la kanuon, al kiu mi estis doninta novan rimenon, al arbo.

Denove, kiel hieraŭ, mi vidis la fajrojn bruli, la virojn sidi, la virinojn okupite iri jen kaj reen. Mi estis kredinta, ke la vilaĝo estus hodiaŭ akre gardita, sed ekkonis, ke tio ne estis la

kazo. La kajovajoj trovis la spuron de la apaĉoj, kaj ĝin sekvigis militistojn, do ili pensis esti en saveco.

Ankaŭ hodiaŭ Tangua sidis antaŭ sia tendo, la du pli junaj filoj flanke de li. Li tenis la kapon malle vite, kaj sinistre fiksrigardis la fajron. Mi alvenis sur la maldekstra bordo de la Salt Fork, kie estis la vilaĝo. Gardiĝe mi kaŝiris de la rivero, kaj supren malantaŭ la tendoj, ĝis la loĝejo de la ĉefo estis antaŭ mi. Mi bonŝancis, ĉar neniun homon estis en la proksimo, kiu povis rimarki min. Nun mi kuŝiĝis sur la teron, kaj rampis al la malantaŭa flanko de la tendo. Tie mi aŭdis la malaltan, monotonan plendokantadon de la ĉefo. Li malĝojis en la indiana maniero pri sia plej favorata filo. Nun mi rampis ĉirkaŭ la tendo, rektiĝis, kaj subite staris flanke de la ĉefo.

„Kial Tangua kantas tiajn sonojn?“ mi demandis. „Brava militisto ja aŭdigu neniun esprimon de plendo. Oni ja lasu la lamentadon nur al la maljunaj *squam*:oj.“

Tute ne eblas priskribi, kiel mi ekapero timigis lin. Li volis paroli, sed ne sukcesis diri unu vorton. Li volis salte stariĝi, sed devis resti sidante per siaj lezigitaj genuoj. Li fiksrigardis min per vaste malfermitaj okuloj kiel fantomon, kaj finfine balbutis:

„Old — Old — Shat—Shat— uf, uf, ufl — kiel vi — kie vi — vi ankoraŭ estas — ne for, ĉu?“

„Kiel vi vidas, mi ankoraŭ estas tie ĉi. Mi venis, ĉar mi parolu kun vi.“

„Old Shatterhand!“ li nun finfine sukcesis elparoli mian nomon komplete.

Kiam liaj du knaboj aŭdis tion, ili fuĝis en la tendon.

„Old Shatterhand!“ li ripetis, ankoraŭ per la influo de la ŝoko. Sed tiam li faris per kolero formitan mienon, kaj kriis ian ordonon, kiun mi ne komprenis, al la aliaj tendoj. Mi rimarkis, ke ĝi enhavis mian nomon.

Momenton poste eksonis kolerkriado en la vilaĝo, ke mi kredis, ke la tero tremis sub miaj piedoj. Ĉiuj ĉeestantaj militistoj kure venis al mi, ŝvingante la armilojn. Mi elzonigis mian tranĉilon, kaj kriis en la orelon de Tangua:

„Ĉu Pida estu mortpikota? Li sendis min al vi!“

Li komprenis miajn vortojn, malgraŭ la kriado de siaj anoj, kaj levis la manon. Tiu movo sufiĉis. Ekiĝis kvieto, sed la kajovajoj nun staris ĉirkaŭ ni. Se vidoj povus mortigi, mi certe ne estus sukcesonta foriri vivante. Mi sidiĝis al Tangua, trankvile vidis en lian vizaĝon, kiu estas rigida per mirego pri mia aŭdaceco, kaj diris:

„Estas ĝismorta malamikeco inter Tangua kaj mi. Mi ne kulpas pri tio, sed same ne kontraŭas. Ĉu mi timas antaŭ li, li nun ekkonu per la fakto, ke mi nun iris meze en lian vilaĝon pro paroli al li. Ni faru ĝin mallonge. Pida troviĝas sub nia forto, kaj estos pendigata de arbo, kiam mi ne estos reveninta je certa tempo.“

Neniun vorton, neniun moviĝon de la ĉirkaŭstarintaj kajovajoj videbligis la impreson, kiun mi kaŭzis per tiuj vortoj. La okuloj de la ĉefo brilis per kolero, ke li ne povis fari ion al mi, sen riski la vivon de sia filo. Tra grincantaj dentoj li elpuŝis:

„Kiel — kiel — vi kaptis lin?“

„Mi estis hieraŭ tie apud la insulo, kiam li parolis kun Sam Hawkens, terenbatis kaj kunprenis lin.“

„Uf! Old Shatterhand estas la karulo de la malica spirito, kiu denove gardis lin. Kie mia filo troviĝas?“

„Je sava loko, kiun vi nun ne ekscios. Li mem povos montri ĝin al vi poste. Per miaj lastaj vortoj vi ekkonas, ke mi ne havas la intencon mortigi Pidan. Ni ankaŭ havas alian kajovajon ĉe ni, kiun ni kaptis. Mi tiris lin el la dornarbedon, en kiu li estis kaŝaŭskultinta nin. Li kaj via filo estu liberaj, se vi donos Sam Hawkens:on al mi pro ili.“

„Uf! Vi havu lin. Unue alportu Pidan al mi, kaj la alian kajovajan militiston!“

„Ĉu alporti? Ne ekideas al mi! Mi konas Tanguan, kaj scias, ke oni ne fidu pri li. Mi donas du pro unu, do estas tre donema, kaj bonvola al vi. Pro tio mi postulu, ke vi rezignos pri ĉia kaŝintenco.“

„Unue pruvu al ni, ke Pida vere estas ĉe vi!“

„Ĉu pruvi? Kion vi aŭdacas! Mi ĝin diras, kaj ĝi veras. Old Shatterhand ne estas Tangua. Lasu min vidi Sam Hawkens:on! Li certe ne estas plu sur la insulo, kie vi pensis lin esti ne plu save. Mi interparolu kun li.“

„Pri kio vi volas interparoli?“

„Mi volas aŭdi el lia buŝo, kiel li fartis ĉe vi. Laŭ tio ĉio alia decidiĝos.“

„Mi unue interkonsilu kun miaj plej aĝaj militistoj. Atendu ĉe la najbara tendo. Post tio vi ekscios, kion ni volas fari.“

„Bone! Sed ne faru ĝin tro longe. Se vi malhelpas al mi, kaj mi ne estos reveninta je certa tempo, Pida estos pendigata.“

La pendigado estas la plej sendigna ekmortigo por la ruĝuloj. Oni povas pensi, kiel kolera Tangua estis. Mi iris al la najbara tendo, kaj sidiĝis tie, same ĉirkaŭigite de militistoj kiel antaŭe. Tangua alvokis siajn plejaĝulojn, kaj interkonsilis kun ili.

Post kelka tempo la ĉefo forsendis ruĝulojn. Ili malaperis en tendon, kaj baldaŭ reaperis kun mia malgranda Sam. Mi salte stariĝis, kaj iris renkonte al li. Kiam li ekvidis min, li vokis ĝojkrie:

„*Heigh-day*, Old Shatterhand! Mi ja diris, ke Vi venos senkondiĉe. Vi do certe volas rehavi Vian oldan Sam:on, ĉu?“

Li donis al mi siajn katenitajn manojn pro saluti min.

„Jes“, mi respondis al li, „la *greenhorn* venis pro doni al Vi la ateston, ke Vi estas la plej granda majstro de la kaŝirado, kiel vi ĝin pruvis. Oni ja povas ĝin diri al Vi kiel oni volas, Vi malgraŭ ĉio kuras en la malĝustan direkton!“

„Faru Viajn riproĉojn pli poste, mia arde amata *Sir*, kaj pli bone diru al mi, ĉu mia Mary ankoraŭ ekzistas.“

„Ĝi estas ĉe ni.“

„Kaj la Liddy, ĉu?“

„La pafilado? Ni eĉ savigis tiun.“

„Tiukaze ja ĉio bonas, se mi n'eraras. Venu, ni ekforiĝu de tie ĉi. Estas preskaŭ enuiga tie ĉi.“

„Paciencon, kara Sam! Vi agas, kvazaŭ ĝi estis nura infanludaĵo veni tien ĉi kaj liberigi Vin.“

„Tio ĝi ja estis, infanludaĵo, sed nur al Vi. Mi scivolas, kion Vi kapablas sukcesi ne. Vi certe eĉ sukcesos realporti min de la luno, se mi estus miskondukiĝinta tien, hihihih!“

„Nu, nur ridu! Mi rimarkas, ke Vi ne fartis tie ĉie tre malbone.“

„Ĉu malbone? Kio ekideas al Vi? Mi fartis bone, eksternorme bone! Ĉiu kajovajo amis min kiel sian propran infanon. Per tiom da ada kareso mi neniam estis regajninta prudenton. Ili nutris min kiel edzinon. Kiam mi volis dormi, mi tute ne devis unue pene kuŝiĝi, ĉar mi ĝenerale estis ĉiam kuŝanta sur la dorso.“

„Ĉu oni traserĉis Viajn vestaĵojn?“

„Certe jes. Oni malplenigis miajn poŝojn.“

„Vi rehavos ĉion, se ĉiu ankoraŭ ekzistas. La interkonsilado ŝajne estis finigita.“

Mi klarigis al la ĉefo, ke mi ne povis atendi plu, se lia filo restu vivanta. Nun komencis ja mallonga, sed tre arda debato, kiun mi venkis, ĉar mi ne cedis, kaj la ĉefo timis pri sia filo. La rezulto estis, ke kvar armitaj militistoj akompanu min kaj Sam:on, kaj ricevu la du kaptitojn. Pro la kazo, ke kaŝe sekvus pluraj kajovajoj krome, mi minacis per la morto de Pida.

Fakte mi postulis multon per la kunprenado de Sam. Ankaŭ eblis, ke mi estus tromponta la kvar akompanantajn indianojn. Sed oni kredis al miaj vortoj, kaj ankaŭ ĉiam poste kredis al Old Shatterhand. Kien ni estis remontaj, mi ne diris.

Kiam la manoj de la malgranda Sam estis liberigitaj, li levis la mallongajn brakojn, kaj vokis:

„Libere, ree libere! Mi neniam forgesos, ke Vi faris tion, *Sir!* Kaj mi same neniam plu kuros supren maldesktrajn, kiam Viaj benitaj kruroj kuros malsupren dekstren.“

Kiam Sam estis ricevinta la enhavon de siaj poŝoj, kiuj ni volis ekiri, estis furioza grumblado tie kaj tie. La *indsmans*:oj ege koleris, ke ili devis lasi la kaptiton, kaj eĉ min foriri. Tangua sibilis post mi:

„Vi estas sava ĝis la reveno de mia filo. Sed post tio, la tuta tribo estos malantaŭ vi, kaj persekutos vin! Ni trovos vian spuron, kaj kaptos vin, eĉ se vi estus rajdanta tra la aero!“

Mi ne pensis ĝin esti necese respondi al tiu minacaĵo, kaj kondukis Sam:on kaj la kvar kajovajojn al la rivero, kie ni sidiĝis poe duope en kanuon. Ekde la momento, en kiu ni puŝiĝis de la bordo, sonis kriadado malantaŭ ni, kiun ni aŭdis ankoraŭ mejlojn for.

Dum mi direktiĝis, mi rakontu al Sam, kio okaziĝis ekde sia ekkapto. Li bedaŭris, ke Winnetou disiĝis de ni, sed ankaŭ ne plendis pri tio tro multe, ĉar li estis timinta antaŭ la riproĉoj de la apaĉo.

Ni surbordiĝis feliĉe sur la insulo malgraŭ la malhelo, kaj estis ĝojkriante bonvenigataj de Dick Stone kaj Will Parker.

Poste ni eldonis la du kaptitojn, kaj atednis, ĝis ni ne plu aŭdis la remilbatojn de la kanuoj. Nun ni iĝis sur niajn ĉevalojn, kaj direktiĝis ilin tra la rivero sur la maldekstran bordon de la rivero. Nun endis fari longadistancan rajdadon dum la nokto. Do bonis, ke Sam konis la regionon sfiĉe bone. Li rektiĝis sur sia Mary en la selo, minace levis la pugnon, kaj diris:

„Nun ili tie transe arigas iliajn kraniojn, kaj interkonsilas, kiel ili povas rekapti nin, kaj igi nin en iliajn antaŭajn kruojn. Ili miru! Sam Hawkens neniam refoje estos tiel stulta fali en truon, el kiu greenhorn liberigu lin. Neniu kajovajo rekaptos min, se mi n'eras!“